

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД СВІТОВИХ ТУРИСТИЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Ринок туристичних послуг є одним із ключових для економік різних країн, охоплюючи інтереси численних суб'єктів господарювання: туристичних підприємств, транспортних компаній, закладів розміщення, харчування, екскурсійних бюро, музеїв, театрів, інших закладів дозвілля, виробників супутніх послуг і товарів, а саме, рекламних компаній, засобів масмедіа, виробників товарів «внутрішнього експорту» (сувенірів, традиційних товарів у певних країнах), будівельних компаній тощо. Сфера туризму підтримує близько 50 суміжних галузей, один турист забезпечує роботою 11 осіб, а створення додаткового робочого місця в туристичній індустрії коштує в 20 разів дешевше, ніж в галузях промисловості.

Міжнародною організацією, однією із ключових функцій якої є збір статистичних даних в сфері туристичної діяльності в розрізі окремих країн, регіонів та світу, є Світова організація туризму або ЮНВТО (United Nations Tourism Organization, UNWTO). Основною метою написання даних тез є аналіз зведених статистичних даних в сфері туризму, які представлені в регулярних публікаціях ЮНВТО UNWTO World Tourism Barometer (<http://mkt.unwto.org/en/barometer>).

Відповідно до даних, представлених ЮНВТО (випуск 14 Барометра міжнародного туризму, березень 2016 р.), в 2015 р. число міжнародних туристських прибуттів збільшилось на 4,4 % і становило 1184 млн. Такий темп зростання характерний вже шостий рік підряд, починаючи з посткризового 2010 р. Це означає, що у 2015 р. відносно 2014 р. було на 50 млн. більше туристів, які здійснили міжнародні подорожі з туристичною метою. З цього приводу Генеральний секретар ЮНВТО Таліб Ріфаї зазначив: «В 2015 р. міжнародний туризм досяг нових висот. Ефективна діяльність сектора сприяла розвитку економіки та створенню нових робочих місць в багатьох частинах світу. Тому надзвичайно важливо, щоб країни заохочували політику, яка сприяє розвитку туризму, включаючи полегшення подорожей, формування професійних кадрів для туристичної сфери та стабільність».

В цілому попит на туристичному ринку був високим, хоча динаміка турпотоків за різними напрямками виглядає неоднозначно внаслідок надзвичайно різких коливань валютних курсів, падіння цін на нафту та інші сировинні товари, в зв'язку з чим зросли доходи в країнах-імпортерах, але скоротився попит в країнах-експортерах. Іншим важливим фактором перенаправлення турпотоків з одних регіонів в інші є безпека та захист подорожуючих. «У зв'язку з цим ЮНВТО закликає уряди підключити управління туризмом до діяльності, пов'язаної з плануванням процедур забезпечення заходів національної безпеки не тільки з метою зведення до мінімуму залежності сектору від загроз, але і для максимізації можливостей туристичних структур надавати підтримку реалізації заходів по забезпеченню безпеки та полегшенню подорожей, так як питання, які стосуються організації та проведення безперешкодних і безпечних подорожей, можуть і повинні вирішувати паралельно», – додав пан Ріфаї.

Темпи зростання туризму в країнах з розвинутою економікою (+ 5 %) перевищили аналогічний показник в країнах, в яких формується ринкова економіка (+ 4 %) внаслідок високих результатів Європи (+ 5 %). В розрізі регіонів в 2015 р. темпи зростання в Європі, Американському та Азіатсько-Тихоокеанському регіонах склали близько 5 %. Число прибуттів на Близькій Схід зросло на 2 % (спад показників Північної Африки, зокрема Єгипту, частка яких в регіоні становила більше третини прибуттів).

В 2015 р. Європа (+ 5 %) була лідером за темпами зростання в абсолютних та відносних показниках, чому сприяло ослаблення євро відносно долара США. Число прибуттів сягнуло 609 млн., що на 29 млн. більше, ніж у 2014 р. Центральна та Східна Європа (+ 6 %, після скорочення прибуттів у 2014 р. відновила свої позиції), Західна Європа (+ 4 %) та її Середземноморська частина (+ 5 %). Це досить високі показники для регіону, враховуючи, що більшість країн є сформованими стабільними турнапрямами.

В Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (+ 5 %) в минулому році число міжнародних прибуттів зросло на 13 млн. та досягло 277 млн. Лідерство за темпами росту належить Океанії (+ 7 %) та Південно-Східній Азії (+ 5 %), в той же час в Південній Азії та Північно-Східній Азії приріст становив + 4 %.

Число міжнародних прибуттів в Американський регіон (+ 5 %) збільшилось на 9 млн. та становить 191 млн., що сприяє закріпленню високих результатів 2014 р. Підвищення курсу долара стимулювало віізний туризм із США та сприяло країнам Карибського басейну та Центральної Америки (приріст 7 % в кожному з цих регіонів). Результати Південної та Північної Америки (по + 4 %) є близькими до середніх показників.

Число міжнародних туристських прибуттів на Близькій Схід зросло, за оцінками, на 3 % та становить в сукупності 53 млн. осіб, що сприяє процесу відновлення туризму, що почався у 2014 р.

Статистичні дані, які існують по Африці (52 млн. прибуттів) вказують на скорочення числа міжнародних прибуттів на 3 %. В Східній Африці число прибуттів впало на 8 %, а в країнах Африки південніше Сахари – на 1 %, хоча в другій половині року в країнах даного регіону відновилась тенденція зростання.

Варто зазначити, що результати по Африці та Близькому Сходу об'єктивно не відображають туристичні тенденції, так як збір статистичних матеріалів в даному регіоні є дещо ускладненим.

Декілька провідних країн з розвиненим виїзним туризмом, завдяки сильній валюті та економіці, були лідерами по туристичних витратах у 2015 р. До ключової трійки цих країн входять Китай, США та Об'єднане Королівство Великобританії.

Китай є лідером з виїзного туризму в світі: починаючи з 2004 р. демонструє двозначні темпи приросту туристичних витрат, що приносить вигоди азіатським напрямкам, таким як Японія та Таїланд, а також США та різним європейським країнам.

Обсяг витрат на виїзний туризм в Бразилії та країнах Російської Федерації, які раніше були досить динамічними, суттєво знизився у зв'язку з економічною ситуацією та ослабленням курсу рубля та реала відносно інших валют.

Стосовно традиційних направляючих туристичних ринків розвинених країн, то для США (+ 9 %) та Сполученого Королівства (+ 6 %) характерними є сильна валюта та економіки. Темпи зростання туристських витрат Німеччини, Італії та Австрії (всі по 2 %) були більш повільними. В 2015 р. попит на виїзний туризм в Канаді та Франції був слабким.

Розглянемо темпи приросту (спаду) в'їзних туристичних потоків за регіонам світу, запропоновану ЮНВТО в наступній таблиці.

Таблиця 1

Темпи приросту (спаду) в'їзних туристичних потоків (%)

Регіон	Рік								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (прогноз)
Світ	1,9	-3,9	6,5	4,6	4,7	4,6	4,2	4,4	3,5-4,5
Європа	0,3	-5,1	3,1	6,4	3,9	4,8	2,4	4,9	3,5-4,5
Азіатсько-Тихоокеанський	1,1	-1,6	13,2	6,2	7,1	6,9	5,8	5,0	4,0-5,0
Північна та Південна Америки	2,7	-4,7	6,3	3,6	4,5	3,1	8,4	4,9	4,0-5,0
Африка	2,9	4,6	9,3	-0,7	4,6	4,4	0,3	-2,9	2,0-5,0
Ближній Схід	20,0	-5,4	13,1	-9,6	2,2	-2,9	6,7	2,8	2,0-5,0

Джерело: Офіційний сайт UNWTO [Електронний ресурс]. – Джерело доступу: http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_barom16_02_march_excerpt.pdf

Існуючі тенденції та представлені статистичні дані, дозволяють ЮНВТО спрогнозувати, що зростання числа туристських прибуттів у 2016 р. по всьому світу становитиме 4 %. Очікується, що серед регіонів найбільш високі темпи приросту будуть демонструвати Азіатсько-Тихоокеанський (+ 4 % - + 5 %) й Американський (+ 4 % - + 5 %), за якими слідуватиме Європа (+ 3,5 % - + 4,5 %). Прогнози по Африці (+ 2 % - + 5 %) та Ближньому Сходу (+ 2 % - + 5 %) також позитивні, хоча з високою ймовірністю невизначеності.